

18. marts 2015 (positionsrapport)

Udmelding nr. 6: Udbetaling Danmark og borgernes privatliv

Baggrund

I forbindelse med Økonomiaftalen for 2015 mellem KL og regeringen blev det aftalt at styrke kontrollen med udbetaling af offentlige ydelser, herunder bl.a. pension, boligstøtte, dagpenge, børne- og ungedyelse m.v.

Lovforslaget (L148) vil etablere en enhed i regi af Udbetaling Danmark, der skal sikre et bedre grundlag og forpligtende samarbejde vedrørende kontrol med sociale ydelser, herunder på de kommunale ydelsesområder. Dette skal fx ske gennem bedre brug af data samt et tættere samarbejde mellem myndigheder.

Både Udbetaling Danmarks nuværende beføjelser og de planlagte nye beføjelser giver adgang til en omfattende indsamling, samkøring og videregivelse af almindelige og følsomme personlige data om ca. 2,7 mio. danskere.

Rådets generelle bemærkninger

RfDS bemærker, at den foreslåede behandling af data om borgerne stiller store krav til informationssikkerheden og privatlivsbeskyttelsen. Med udgangspunkt i ISO27001-standarden og den kommende EU forordning, gælder blandt følgende generelle principper for den foreslåede samkørsel:

- Der behandles kun et minimum af personlige data, såvel almindelige som personfølsomme.
- Data behandles kun, når det er nødvendigt til opfyldelse af formålet.
- Data må ikke give adgang til oplysninger om andre forhold, der ikke er relevante i forhold til formålet.
- Adgangen for sagsbehandleren og andre medarbejdere er begrænset til de data, der er nødvendige for den konkrete sagsbehandling.
- Data bør så vidt muligt anonymiseres eller pseudonymiseres.
- Behandling skal som udgangspunkt og i videst muligt omfang ske på baggrund af borgerens samtykke.

Registersamkøring og indhentning af oplysninger fra andre myndigheder

Lovforslaget oplister i kap. 3a lovgrundlaget, der hjemler udbetaling af offentlige ydelser, men ikke hvilke typer af oplysninger, der kan samkøres og indhentes om borgerne, herunder om det omfatter almindelige eller følsomme personoplysninger. Det er heller ikke angivet, hvilken persongruppe, der kan samkøres oplysninger om, herunder borgeren selv, vedkommendes samlever, medlemmer af husstanden eller andre. Det øger risikoen for, at der indhentes og samkøres data, der dels ikke er nødvendige, dels skaber indsigt i forhold og/eller andre personers privatliv, som ikke er relevante for kontrol med tildeling af ydelsen. Endelig er det ikke udtrykkeligt angivet, under hvilke forhold samkøring og indhentning

af oplysninger kan ske uden borgerens samtykke. Rådet anbefaler, at lovudkastet præciseres på disse punkter.

Undringslisten

Lovforslaget udvider adgangen til at indhente oplysninger om en ydelsesmodtagers formodede samlever eller formodede husstandsmedlem. Det fremgår ikke eksplicit, hvilke kriterier, der kan danne grundlag for formodningen, hvilke personer, der er relevante, eller hvilken dataindhentning og hvilket dataomfang, en sådan formodning legitimerer. Slettefrister for opbevaring af indhentede data er ikke skrevet ind i loven, ligesom de berørte borgers adgang til indsigt og berigtigelse af oplysninger ikke er udtrykkeligt sikret. Indhentningen af oplysninger er efter ordlyden ikke betinget af samtykke. Rådet anbefaler, at lovudkastet præciseres på disse punkter.

Kontrol med databehandlingen

På grund af omfanget af data, der indsamles, samkøres og videregives om den enkelte borger, dennes samlever og husstand, og det forhold, at det omfatter såvel almindelige som personfølsomme oplysninger, bør regeringen overveje, hvordan borgerne sikres et effektivt værn mod indsigt i private forhold, der ikke er relevante for kontrollen med den offentlige ydelse, mod misbrug af deres data, herunder til andre formål end det, der er indhentet til, samt uberettiget adgang eller anvendelse af data uden samtykke. I dette øjemed anbefaler Rådet, at der forud for vedtagelsen af lovforslaget udføres en privacy impact assessment (konsekvensvurdering), der kan afdække risici for tilsidesættelse af borgernes privatlivsbeskyttelse og persondatabeskyttelse, samt for informationssikkerhedsmæssige sårbarheder.

Rådet mener, at der bør indføres en forpligtelse for Udbetaling Danmark til at udpege en privacy officer eller tilsvarende med den opgave at etablere en intern kontrol med udnyttelsen af adgangen til indsamling, samkøring og videregivelse af oplysninger om borgerne. I tilknytning til lovens gennemførelse bør der ligeledes afsættes ressourcer til, at Datatilsynet kan foretage målrettet kontrol af Udbetaling Danmarks databehandling, herunder den dataudveksling, der finder sted mellem Udbetaling Danmark, kommunerne og andre myndigheder og aktører.

Positionen er baseret på:

- Udkastet til EU forordning om persondatabeskyttelse ISO27001 standarden
- DI's skabelon for privacy impact assessment
- Digitaliseringsstyrelsens Vejledning i vurdering af offentlige it-projekters potentielle konsekvenser for privatlivet
- RfDS høringssvar til beretning fra Retsudvalgets arbejdsgruppe om databeskyttelse
- Tænketanken Justitias notat: Udbetaling Danmark - En trussel mod privatlivets fred og retten til databeskyttelse.